

ρετοῦντα ἀφ' ἑτέρου. Γνωμῶν ριζικαὶ διαφοραὶ παντελῶς δὲν ὑπάρχουσιν ἐν Κρήτῃ. Αἱ διαίρουσαι τυχὸν τοὺς κατοίκους ἰδέαι περιστρέφονται ἐντὸς στενοῦ κύκλου τοπικοῦ ἐνδιαφέροντος. Θερμοκέφαλοι ἢ ψυχροί, ὀρμητικοὶ ἢ συντηρητικοί, νέοι ἢ γέροντες, εὐποροὶ ἢ μὴ, ὅσον δὴποτε καὶ ἂν σκέπτονται διαφορὰς ἐπὶ τῶν τοπικῶν αὐτῶν πραγμάτων συνεννοοῦνται αὐτοστιγμεί, καὶ συναντῶνται ἐνθουσιωδῶς καὶ εἰς τὴν ἀπωτάτην ἐμφάνισιν ζητήματος ἐθνικοῦ. Αἱ γνώμαι πᾶσαι ὑποτάσσονται τότε εἰς μίαν· αἱ προσωπικαὶ δυσἀρέσκειαὶ σιγῶσι, χριστιανικὸς λαὸς καὶ ὀλομέλεια χριστιανῶν βουλευτῶν συντάσσονται ἀκαριαίως ὑπὸ τὴν σημαίαν καὶ τὴν ἰδέαν τῆς ἐνώσεως, καὶ ὁ *Συγκρητισμός*, ὁ ἀπαξ μόνον ἐπὶ Μίνωος σημειωθείς, ὡς φαντασιώδης δέ, διὰ τὸ δυσχερὲς αὐτοῦ, κρινόμενος, ἀποβαίνει τότε, ὑπὸ τὴν ἐθνικὴν ἔννοιαν, γεγονὸς ἀναμφισβήτητον καὶ ὅλως ἀπρόσβλητον.

Μορφῶν καὶ ἐκφράζων τὰς ἐμὰς πεποιθήσεις, σύννοια τὰς πρὸς τὴν ἀλήθειαν ὑποχρεώσεις. Οὐχὶ ὡς Ἑλλήν, ἀλλ' ὡς παρατηρητὴς ψυχρὸς ἐθεώρησα τὰ πράγματα ἐν Κρήτῃ. Ἐὰν τὰ πορίσματα κολακεύωσι τὴν ἐθνικὴν ἐμοῦ, ὡς Ἑλλήνος, φιλοτιμίαν, χαίρω ἀπείρως. Ἀρκεῖ ὅτι δὲν παρεβίασα τὰ διδόμενα, οὐδ' αὐθαιρέτως ἡρμήνευσα τὰ σαφῆ φαινόμενα. Προκειμένου περὶ πραγμάτων εἰς τὴν κοινὴν ἀντίληψιν καὶ τὴν λεπτολόγον ἔρευναν παντὸς ἡμεδαποῦ ἢ ἀλλοδαποῦ δυναμένων νὰ ὑποπέσωσι, πᾶσα τῆς ἀληθείας ἀλλοίωσις οὐ μόνον ἄσκοπος ἀλλὰ καὶ ἀσύμφορος θ' ἀπέβαινε. Πείθομαι, ὅτι ἡ κατάστασις ἔχει ὡς ἐξετέθη, οὐδαμῶς δ' ἀποκρύπτω τὸ αἶσθημα τῆς υπερηφανείας ὅπερ, ὡς Ἑλλήν, ἡσθάνθη ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κρητικοῦ λαοῦ, καὶ τῇ μελέτῃ τῶν ἀσалеύτων αὐτοῦ ἀποφάσεων, καὶ τῶν ἐθνικωτάτων αἰσθημάτων.

(Ἔπεται συνέχεια).

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΑΓΑΝΕΛΗΣ

ΤΟ ΕΝΑΕΡΙΟΝ ΤΑΞΕΙΔΙΟΝ ΤΟΥ ΓΑΜΒΕΤΤΑ

Ἀπέσπασαν ἐσχάτως τὴν ἱστορικὴν δρῦν, ἐφ' ἧς κατὰ τὸ 1870 περιεπλάκη κατερχόμενον παρὰ τὴν πόλιν Τούρτὸ ἀερόστατον τοῦ Γαμβέττα. Εἰς μνήμην τοῦ γεγονότος τούτου θέλει στηθῇ ἀντὶ τοῦ δένδρου στήλης ἐνεπιγραφος. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτῃ αἱ Γαλλικαὶ ἐφημερίδες ἀναγράφουσι πάλιν τὰ κατὰ τὴν ἀεροπορίαν ἐκείνην τοῦ παρατόλμου δημοκρατικοῦ.

Ὁ Γαμβέττας ἀνεχώρησεν ἐκ τῶν πολιορκουμένων Παρισίων μετὰ τοῦ Σπούλλερ, τοῦ νῦν

ὑπουργοῦ τῆς παιδείας. Τὸ ἀερόστατον ὑψώθην καὶ παρασυρθὲν ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ἤωρετο ἥδη ἔξω τῶν τειχῶν. Οἱ Γερμανοὶ πολιορκηταὶ μάτην ἐξεκένωσαν τὰ ὄπλα αὐτῶν εἰς ἀπρόσιτον ὕψος. Ἄλλ' ὁ ἀεροναύτης, πτοηθεὶς ἐκ τοῦ συνεχοῦς τουφεκισμοῦ, μίαν εἶχεν ἐπιθυμίαν πῶς νὰ πατήσῃ τὸ ταχύτερον ἐπὶ τῆς γῆς. Ἦρχισε λοιπὸν νὰ φέρῃ πρὸς τὰ κάτω τὸ ἀερόστατον χωρὶς νὰ ζητήσῃ τὴν γνώμην τῶν ἐπιβατῶν. Ὁ Γαμβέττας καὶ οἱ σύντροφοι αὐτοῦ παρατηρήσαντες ὅτι ὁλονὲν κατήρχοντο ἔσυραν τὰ πολυκροτα αὐτῶν καὶ εἶπον ἡρῶς εἰς τὸν δειλιάσαντα ὀδηγόν, ὅτι θὰ συνέτριβον τὸ κρανίον του, ἂν ἡ κατάβασις ἐξηκολούθει. Τότε οὗτος ἔρριψε πᾶν τὸ ἐν τῇ λέμβῳ περιεχόμενον, καὶ μέρος τῶν ἐνδυμάτων καὶ δέματα ἐπιστολῶν ἔτι, καὶ οὕτως ὑψώθη πάλιν ἡ ἀεροπόρος σφαῖρα. Ἄλλ' αἰφνης σφαῖρα πρωσσικὴ ἐπληξεν αὐτό· ἡ κατάβασις κατέστη ἀναπόφευκτος. Ἦσαν ὑπεράνω δάσους καὶ ἤκουον φωνὰς ἀνθρωπίνας. Ἄλλ' ἦσαν φίλοι ἢ ἐχθροὶ; φοβερὰ ἀμφιβολία!

Πρὶν ἢ τὸ ἀερόστατον ἐμπλακῇ ἐπὶ τῶν κλώνων τῆς μεγάλης δρυός, ὁ Γαμβέττας ἔσχε τὴν ἰδέαν νὰ ρίψῃ κάτω μικρὰν τρίχρουν σημαίαν ἣν ἔφερε μεθ' αὐτοῦ. Οἱ ἐν τῷ δάσει ἡρπασαν τὴν σημαίαν καὶ ἐφώνησαν πρὸς τοὺς ἀεροπόρους ὅτι ἦσαν ἐν μέσῳ φίλων. Διηυκόλυναν τὴν κατάβασιν αὐτῶν καὶ ἐδέχθησαν διὰ ζητωκραυγῶν τὸν μέγαν πολίτην. Ἄλλ' οἱ Πρωσσοὶ δὲν ἦσαν μακρὰν καὶ ἔπρεπε νὰ φύγῃ ἐνδεχομένην προσβολήν. Τὴν δεκάτην ὥραν τῆς νυκτὸς ὁ Γαμβέττας μετὰ τοῦ Σπούλλερ ἀφίκοντο ἐπὶ ἀμαξίου ὀχούμενοι εἰς Μονδιδιέμ. Διηυθύνθησαν πρὸς τὸ ἐπαρχεῖον· κλειστὸν καὶ κατασκότεινον. Κρούουσι βιαίως καὶ ἐπανειλημμένως τὴν θύραν καὶ προσέρχεται τροφός τις.

— Τί ἀγαπᾶτε, κύριε.

— Θέλω νὰ ὁμιλήσω τοῦ ἐπάρχου.

— Τέτοιαν ὥραν; ἀδύνατον· εἶνε πλαγιασμένος.

— Τί διάβολον! Ἐν καιρῷ πολέμου ὁ κύριος ἐπαρχος κοιμᾶται ἀπὸ τὰς δέκα! Πήγαινε γρήγορα νὰ τὸν ἐξυπνήσῃς· εἶνε ἀνάγκη νὰ τοῦ ὁμιλήσω.

Ἡ τροφὸς ἀποσύρεται τεθορυβημένη. Μετὰ τινα λεπτὰ προσέρχεται ὁ κύριος ἐπαρχος νυσταλέος καὶ πλήρης ὀργῆς κατὰ τῶν ἀδιακρίτων, οἵτινες διέκοψαν τὸν γλυκὺν ὕπνον του.

— Ποῖος εἰσθε, κύριε;

— Κύριε ἐπαρχε, εἰμαι ὁ ὑπουργὸς σας.

— !!!... μή, κύριε ὑπουργέ, πῶς σεῖς ἐδῶ, πῶς εἶνε δυνατόν;

— Ἄ, σεῖς λοιπὸν μ' ἐρωτᾶτε καὶ μ' ἐξετάζετε; εἶπεν ὁ Γαμβέττας μειδιῶν. Ἀναστρέφετε τοὺς ὅρους, βλέπω. Ἐγὼ πρέπει νὰ σᾶς ἐρωτήσω

τί κάμνετε ἀφ' ὅτου εἰσθε ἐδῶ. Ἀλλὰ πρὸ παν-
τός ἄλλου, δόσετέ μας νὰ φάγωμεν, διότι 'πε-
θαίνομεν ἀπὸ τὴν πείναν.

Ἡ κυρία ἐπάρχου ἀφυπνισθεῖσα ἐκ τοῦ θο-
ρύβου καὶ μαθοῦσα τὰ διατρέχοντα ἔσπευσε νὰ
παρασκευάσῃ ἐκ τοῦ προχείρου δέπνον τὰ μάλα
δημοκρατικόν, ὅπερ μετὰ πολλῆς ὀρέξεως κα-
τεβρόχθισαν ὁ Γαμβέττας καὶ ὁ συνοδὸς αὐτοῦ.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΕΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΙ

Αἱ ἔρευναι τοῦ ἐπαρχοῦ Κεφαλληνίας Γερ-
μανοῦ πρὸς εὐρεσιν καὶ διάσωσιν παλαιῶν ἐκ-
δόσεων βιβλίων καὶ χειρογράφων διὰ τὴν ἐπαι-
νετὴ αὐτοῦ πρωτοβουλίᾳ συστάσαν καὶ δσημέραι
καταρτιζομένην ἀρχιεπισκοπικὴν βιβλιοθήκην
Κεφαλληνίας, ἥς ὡς γνωστὸν πυρὴν ἐγένετο
ἡ γενναία τοῦ ἀειμνήστου ἱατροφιλοσόφου Α.
Μηλιαρέση κληροδοσία, ἤγαγεν εἰς φῶς πολλὰ
τέως ἀφανῆ καὶ ἄγνωστα βιβλία καὶ χειρογρά-
φα ἐν τε ἰδιωτικαῖς συλλογαῖς καὶ ἐν ταῖς μο-
ναίς ἡμῶν ἀποκείμενα, ὧν πολλὰ κατώρθωσεν ὁ
ρέκτης ἀρχιερεὺς νὰ λάβῃ πρὸς πλουτισμὸν τῆς
βιβλιοθήκης, σῶζων οὕτως αὐτὰ ἀπὸ τῆς ἀφ-
νειίας καὶ τῆς καταστροφῆς. Μεταξὺ ὅμως τῶν
εὐρεθέντων πρωτίστης τυγχάνουσι θέσεως δύο
ἀρχαῖα ἐπὶ περγαμνηνῆς εὐαγγέλια, ὧν ὅμως τὸ
ἕτερον μόνον ἐδωρήθη τῇ βιβλιοθήκῃ. Περί τε
τῶν δύο τούτων παλαιῶν χειρογράφων καθὼς
καὶ περὶ ἄλλων γνωστῶν μοι εὐαγγελίων σωζο-
μένων ἐν Πάλλῃ, δὲν ἔκρινα κακὸν νὰ ἐπιστείλω
τινὰ τῇ ἀξιολόγῳ «Ἑστία», ὡς ἐνδιαφέροντα
τὰ κατὰ τὴν Κεφαλληνίαν, εἰς τὴν ἔρευναν
καὶ μελέτην τῶν ὁποίων ἀπὸ πολλοῦ καταγι-
νομαι.

Τὸ ἥδη δωρηθὲν εἰς τὴν ἡμετέραν βιβλιοθή-
κην εἶνε *τετραβάγγελον* εἰς μέγα ὄγδοον ἐπὶ
χονδρᾶς διφθέρας καὶ ἐκ φύλλων διακοσίων πεν-
τήκοντα. Τὰ γράμματα εἰσὶν εὐανάγνωστα,
ἀλλ' ἄνευ ποικιλιμάτων, εἰς τὸ περιθώριον δὲ
εἰσὶ γεγραμμένοι, μεταγενεστέρως πιθανώτατα,
σημειώσεις διάφοροι ἀναγρόμεναι εἰς τὰς ἐν τῷ
κειμένῳ περικοπὰς τῶν εὐαγγελιστῶν καὶ ἀπο-
βλέπουσαι κυρίως τὸ πότε αἱ περὶ ὧν πρόκειται
περικοπαὶ ἀναγινώσκονται κατὰ τὰ διατετα-
γμένα τῆς ἐκκλησίας. Τὸ χειρόγραφον ἐδωρήθη
παρὰ τοῦ σεβαστοῦ γέροντος κ. Νικολάου Ἐ-
κτορος Τυπάλδου, ἔχοντος αὐτὸ ἐκ τῆς κληρονο-
μίας τοῦ σεβασμίου ἱερέως καὶ πρὸς τεσσαρακον-
ταετίας θανόντος πατρὸς αὐτοῦ Γερασίμου.—
Εἰς ποίαν ἀνήκει ἐποχὴν τὸ χειρόγραφον δὲν
δυνάμεθα μετὰ βεβαιότητος νὰ εἴπωμεν, φαί-
νεται ὅμως ἔκ τε τοῦ εἶδους τῆς γραφῆς καὶ ἐκ
τῆς φθορᾶς τῶν περιθωρίων, ὅτι θὰ εἶνε ἀρκετά

παλαιόν. Δύο μόνον χρονίας εὗρομεν ἀναγε-
γραμμένας ἐπὶ δύο σελίδων αὐτοῦ, τὸ ἔτος 1761
πρὸς τὴν ἰταλιστὴν ὑπογραφῇ τοῦ ἱερέως Χαρά-
λάμπους Φλωρίου, ἱεροκήρυκος καὶ διδασκάλου
πεφημισμένου, ἐναρέτου δὲ καὶ ἀσκητικοῦ κατὰ
τὴν παράδοσιν¹ καὶ ἀναγραφῇ τῆς χειροτονίας
τοῦ ἐπισκόπου Κεφαλληνίας, Ζακύνθου καὶ Ἰθά-
κης Νικοδήμου Μεταξᾶ.—Ἐπειδὴ ὅμως δύο
ἀρχιερεῖς παλαιοὶ τῶν νήσων τούτων ἔφερον τὸ
αὐτὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον, τὸ δὲ ἔτος τῆς χει-
ροτονίας δὲν δύναται καλῶς ν' ἀναγνωσθῇ ἐν τῇ
ἀναγραφῇ, νομίζομεν ὅτι ἡ παρά τινος ἴσως πα-
λαιοῦ ἱερέως γραφεῖσα ὑπόμνησις ἐκείνη, ἀναφέ-
ρεται εἰς τὴν χειροτονίαν τοῦ Νικοδήμου Α' *Μεταξᾶ*,
λογίου ἀνδρὸς καὶ κτίτορος τῆς ἐν
Μεταξάτοις ἐπισκοπῆς, ἰθύναντος μετὰ πολλῆς
συνέσεως καὶ εὐσεβείας τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ
ἀπὸ τοῦ 1594—1601, καὶ οὐχὶ εἰς τὴν τοῦ
ἀνεψιοῦ αὐτοῦ καὶ γνωστοῦ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς
ἐκκλησίας καὶ τῶν γραμμάτων Νικοδήμου Β' *Μεταξᾶ*,
τοῦ φιλοπάτριδος καὶ ἐπιχειρηματικοῦ
ἐκείνου, ὅστις πρῶτος ἐγένετο τῶν νήσων ἀρχιε-
πίσκοπος ποιμάνας θεαρέστως καὶ δεξιότατα
αὐτὰς ἐν μέσφ ἄλλως πολλῶν ἀνησυχιῶν, ἀπὸ
τοῦ 1628—1646²). Ἡ χειροτονία ἀμφοτέρων
ἐγένετο βεβαίως ἐν Κεφαλληνίᾳ, ἀλλ' ὁ ἐν τῇ
ἀναγραφῇ τῆς χειροτονίας τίτλος *Ἐπίσκοπος*
κάμνει ἡμᾶς νὰ δεχθῶμεν τὴν ὑπόμνησιν ἀνα-
φερομένην εἰς τὸν Νικόδημον Α', τὴν δὲ ἡλικίαν
τοῦ χειρογράφου συνεπῶς μερίζονα τῆς χρονίας
ἐκείνης.

Τὸ ἕτερον τῶν εὐαγγελίων ἀνήκει τῷ κ. Σω-
κράτει Κατσαίτῃ, περιελθὼν αὐτῷ ἐκ τῆς κλη-
ρονομίας τοῦ προγόνου του ἱερέως καὶ ἀρχιερα-
τικοῦ ἐπιτρόπου Γεωργίου τοῦ Κατσαίτου, ζή-
σαντος κατὰ τὰ μέσα τῆς παρελθούσης ἑκατον-
ταετηρίδος. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο, οὐ ἐλλείπουσι
δυστυχῶς τινα φύλλα, φαίνεται παλαιότερον
τοῦ πρώτου, εἶνε δὲ γεγραμμένον κατὰ τὴν
σειρὰν τῶν ἀναγινωσκομένων εὐαγγελίων καὶ
οὐχὶ ὡς τὸ πρῶτον ἐν ᾧ ἐγράφη τὸ ὅλον εὐαγ-
γέλιον ἐκάστου εὐαγγελιστοῦ συνεχές.—Ἡ γρα-
φὴ εἶνε κομψοτάτη, τὰ δὲ κεφαλαῖα γράμματα
καὶ τινες σελίδες εἰσὶ πεποικιλμέναι χρώμασι
καὶ χρυσώμασι, τὸ δὲ ὅλον εἶνε ὀγκῶδες ἀρκε-
τά, εἰς τέταρτον, καὶ τὰ γράμματα πολὺ με-
γάλα καὶ κανονικά, δυστυχῶς ὅμως τοῦ ὠραίου
τούτου χειρογράφου δὲν ἐννοεῖ ὁ κ. Κατσαίτης
νὰ στερηθῇ χάριν τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς ἡμῶν

1) Ἐλέγετο καὶ Λαγκούσης, δὲ ἐμόνασε εἰς τὴν βορείῳ τοῦ
Ληξουρίου κειμένην κομψὴν μικρὰν μονὴν τοῦ Ἀγ. Σπυρί-
δωνος εἰς Πλατὺν Αἰγιαλὸν ὅπου καὶ ἐτάφη, σώζεται δὲ καὶ
ἡ εἰκὼν αὐτοῦ. Ἰδε καὶ *Μαζαράκη* σελ. 371.

2) Ἐπὶ Κυρίλλου Λουκάρεως διὰ σιγίλλου τῆς 8 Ἰου-
λίου 1628 προσεβιβάσθη ὁ θρόνος τῆς Κεφαλληνίας εἰς Ἀρ-
χιεπισκοπὴν, χάριν καὶ ἐνεργείας τοῦ Μεταξᾶ φίλου θερμοῦ
τυγχάνοντος τῷ Κυρίλλῳ.